

नेपाः सरकार व नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)
दथुइ जूग
विस्तृत शान्ति सम्झौता

नेपाल सरकार र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)
बिच भएको
विस्तृत शान्ति सम्झौता

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
मानव अधिकार आयोग ऐन, २०५३ अन्तर्गत स्थापित

नेपाः सरकार व नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) दथुइ जूगु विस्तृत शान्ति सम्झौता

न्ह्यखः

नेपाली जनतां २००७ साल न्ह्यवनिसें आः तक तःक्वःमछि, यानावःगु ऐतिहासिक संघर्ष व जनआन्दोलन मार्फत् लोकतन्त्र, शान्ति व अग्रगमनया पक्षय् न्ह्यवःगु जनादेशया सम्मान यासें,

न्ह्यगू राजनीतिक दल व ने.क.पा.(माओवादी) दथुइ जूगु १२ बुँदे समझदारी, ८ बुँदे सहमति, नेपाः सरकार व नेकपा (माओवादी) दथुइ जूगु २५ बुँदे आचारसंहिता, २०६३ साल कार्तिक २२ गते न्ह्यगू राजनीतिक दल व नेकपा (माओवादी)या शीर्ष नेतातय्गु मुँज्याया निर्णयत नापं नेपाः सरकार व ने.क.पा.(माओवादी) दथुइ जूगु दक्वं सम्झौता, सहमति, आचारसंहिता व संयुक्त राष्ट्र संघयात छ्वःगु छगू हे धापूया पत्राचारप्रति पूर्ण प्रतिवद्धताया पुनर्पुष्टि यासें,

देशय् विद्यमान वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, लैंगिक समस्यात ज्यंकेत राज्यया अग्रगामी पुनर्संरचना यायेगु संकल्प यासें,

प्रतिस्पर्धात्मक बहुदलीय लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्था, नागरिक स्वतन्त्रता, मौलिक अधिकार, मानव अधिकार, पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता व कानुनी राज्यया अवधारणा लगायत लोकतान्त्रिक मूल्यमान्यता प्रति पूर्ण प्रतिवद्धतायात लिसा कासें,

मानव अधिकारया विश्वव्यापी घोषणापत्र, १९४८ व अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा मानव अधिकार सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त व मान्यतात प्रति प्रतिवद्ध जुसें,

स्वतन्त्र, निष्पक्ष व भयमुक्त वातावरणय् संविधान सभाया निर्वाचनय् ब्वति कायेगु नेपाःमि जनताया आधारभूत अधिकारया प्रत्याभूति यासें,

लोकतन्त्र, शान्ति, समृद्धि, अग्रगामी आर्थिक-सामाजिक परिवर्तन लिसें देया स्वतन्त्रता, अखण्डता, सार्वभौमिकता व स्वाभिमानयात केन्द्रय् तसें,

२०६४ साल जेठ महिनाया दुने स्वतन्त्र व निष्पक्ष रुपं संविधान सभाया निर्वाचन यायेगु प्रतिवद्धतायात कार्यान्वयन यायेगु दृढता प्वंकुसें,

संविधान सभा मार्फत् नेपाःमि जनताया सार्वभौमसत्ताया सुनिश्चितता, अग्रगामी राजनीतिक निकास, राज्यया लोकतान्त्रिक पुनर्संरचना व आर्थिक-सामाजिक-सांस्कृतिक रुपान्तरण यायेत निगुलिं पक्ष दथुइ जूगु राजनीतिक सहमतिया आधारय् देशय् २०५२ सालनिसें न्ह्याना वयाच्चंगु सशस्त्र द्वन्द्वयात अन्त्य यानाः शान्तिपूर्ण सहकार्यया न्ह्यगु अध्याय शुरु जूगु घोषणा यासें,

नेपाः सरकार व नेकपा (माओवादी) दथुइ जूगु युद्धविरामयात दीर्घकालीन शान्तिइ हिलेगु प्रतिवद्धता लिसें नेपाः सरकार व नेकपा (माओवादी) दथुइ थ्व विस्तृत शान्ति सम्झौता जूगु खः ।

१. प्रारम्भिक

- १.१ थुगु सम्झौताया नां "विस्तृत शान्ति सम्झौता, २०६३" जुइ । चीहाकलं थ्व सम्झौतायात शान्ति सम्झौता धाइ ।
- १.२ थ्व सम्झौता सरकार पक्ष व माओवादी पक्षया सार्वजनिक घोषणापाखें थनिनिसें हे लागू जुइ ।
- १.३ निगुलिं पक्षं थःथःगु मातहतया दक्वं निकाययात थ्व सम्झौता तत्काल कार्यान्वयन व पालना यायेत माःगु निर्देशन बी व कार्यान्वयन यायेगु याकेगु ज्या याइ ।
- १.४ अनुसूचीइ दुथ्याःगु न्हयगू राजनीतिक दल, सरकार व माओवादी पक्ष दथुइ जूगु दक्वं सहमति, समझदारी, आचारसंहिता व निर्णयत थ्व सम्झौताया अभिन्न ब्व माने यायेगु जुइ ।
- १.५ थ्व सम्झौता कार्यान्वयन यायेत माःकथं लिपा लिपा जुइगु सहमति व सम्झौतात नं थुकिया हे ब्व माने यायेगु जुइ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगं मेगु अर्थ मजुइगु खःसा थ्व सम्झौताय् :-

- (क) "युद्धविराम" धायेबलय् नेपाः सरकार व ने.क.पा. (माओवादी) दथुइ थवंथवय् लक्षित यानाः याइगु फुक्कं कथंया आक्रमण, अपहरण, बेपत्ता, कुनेगु, सशस्त्र बलया परिचालन, सुदृढीकरण, आक्रामक व हिंसात्मक कारवाहीया लिसें छुं नं कथं समाजय् विध्वंस ब्वलंकेगु, उत्तेजित यायेगु, भड्के यायेगु ज्याखंयात पनेगु धइगु थुइकी ।
- (ख) "अन्तरिम संविधान" धायेबलय् संविधान सभापाखें न्हूगु संविधान दयेकाः लागू मजुतलेया नितीं जारी याइगु "नेपाःया अन्तरिम संविधान २०६३" यात थुइकी ।
- (ग) "अन्तरिम मन्त्रिपरिषद्" धायेबलय् अन्तरिम संविधान कथं नीस्वनीगु "अन्तरिम मन्त्रिपरिषद्" धइगु थुइकी ।
- (घ) "निगुलिं पक्ष" धायेबलय् नेपाः सरकार पक्ष र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) पक्षयात थुइकी ।
- (ङ) 'प्रचलित कानून' धायेबलय् नेपाःया अन्तरिम संविधान २०६३ व थ्वलिसे मत्वाःगु प्रचलित नेपाल कानूनयात थुइकी । तर थ्व परिभाषां अन्तरिम संविधान २०६३ जारी जुइ स्वयां न्हयःया कानुनी व्यवस्थायात वाधा याइमखु ।
- (च) 'प्रमाणीकरण' धायेबलय् संयुक्त राष्ट्र संघं सेना, लडाकु व ल्वाभःया प्रमाणीकरण यानाः यथार्थ लगत दयेकेगु विषययात थुइकी ।

३. राजनीतिक -आर्थिक- सामाजिक रुपान्तरण व द्वन्द्व व्यवस्थापन :

निगुलिं पक्ष क्वय् बिया कथंया राजनीतिक-आर्थिक-सामाजिक रुपान्तरणया नीति तथा कार्यक्रम नाला कायेत व देशय् विद्यमान द्वन्द्वया सकारात्मक ढङ्गं व्यवस्थापन यायेत सहमत दु :

- ३.१. २०६३ कार्तिक २२ गते जूगु न्हयगू दल व नेकपा (माओवादी)या शीर्ष नेतातय्गु मुँज्याया निर्णयत (अनुसूची-६) या लिधंसाय् देशय् अग्रगामी राजनीतिक, आर्थिक व सामाजिक हिउपाः सुनिश्चित यायेगु ।

- ३.२ अन्तरिम संविधानया लिधंसाय् अन्तरिम व्यवस्थापिका - संसद नीस्वनेगु व अन्तरिम सरकारपाखें आः वइगु २०६४ जेठ महिनाया दुने स्वतन्त्र व निष्पक्ष रुपं संविधान सभाया निर्वाचन यायेगु व नेपाःमि जनतायाके अन्तरनिहित सार्वभौमसत्ताया व्यावहारिक प्रत्याभूति यायेगु ।
- ३.३ देया शासन व्यवस्था सम्बन्धी छुं नं अधिकार जुजुयाके दइमखु । मद्दुम्ह जुजु वीरेन्द्र, लानि ऐश्वर्य व वया छेँजःपिनि सम्पत्ति नेपाः सरकारया मातहत हयाः ट्रष्ट दयेकाः राष्ट्र हितय् छ्यलेगु । जुजुया हैसियतं जुजु ज्ञानेन्द्रयात प्राप्त जूगु दक्कं सम्पत्ति (गथे कि थीथी थाय्या दरबारत, वन तथा निकुञ्जत, ऐतिहासिक व पुरातात्विक महत्वया सम्पदात आदि) राष्ट्रियकरण यायेगु । राजसंस्था तयेगु लाकि मतयेगु धइगु खं विधानसभाया न्हापांगु मुँज्याया साधारण बहुमतं क्वःछीगु ।
- ३.४ विश्वव्यापी रुपय् स्वीकृत आधारभूत मानव अधिकार, बहुदलीय प्रतिस्पर्धात्मक लोकतान्त्रिक प्रणाली, जनताय् निहित सार्वभौमसत्ता व जनताया सर्वोच्चता, संवैधानिक सन्तुलन व नियन्त्रण, विधिया शासन, सामाजिक न्याय व समानता, स्वतन्त्र न्यायपालिका, आवधिक निर्वाचन, नागरिक समाजया अनुगमन, पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता, जनताया सूचनाया अधिकार, राजनीतिक दलतय् ज्याखँया पारदर्शिता व जवाफदेहीता, जनसहभागिता, निष्पक्ष, सक्षम व स्वच्छ प्रशासनतन्त्रया अवधारणात पूर्ण परिपालना याइगु राजनीतिक प्रणाली नालेगु ।
- ३.५ वर्गीय, जातीय, भाषिक, लैङ्गिक, साँस्कृतिक, धार्मिक व क्षेत्रीय भेदभाव मदयेकाः मिसा, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, उत्पीडित, उपेक्षित व अल्पसङ्ख्यक समुदाय, ल्यूने लानाच्वंगु लागा लगायतया समस्यातय् संवोधन यायेत राज्यया वर्तमान केन्द्रीकृत व एकात्मक ढाँचाया अन्त्य यानाः राज्यया समावेशी, लोकतान्त्रिक व अग्रगामी पुनर्संरचना यायेगु ।
- ३.६ सामन्तवादया फुक्क हे रुप मदयेका छुवइगु आर्थिक सामाजिक रुपान्तरणया न्यूनतम मंकाः ज्याभवः थवंथवय् सहमति यासैं क्वःछिनाः लागू याना वनेगु ।
- ३.७ सामन्ती भूस्वामित्व मदयेकाः वैज्ञानिक भूमिसुधार ज्याभवःत लागू यायेगु नीति नालेगु ।
- ३.८ राष्ट्रिय उद्योगधन्दा व साधनश्रोतया संरक्षण व प्रवर्धन याइगु नीति नालेगु ।
- ३.९ शिक्षा, स्वास्थ्य, आवास, रोजगारी व खाद्य सुरक्षाय् फुक्कं नागरिकया अधिकार स्थापित जुइगु नीति कायेगु ।
- ३.१० सुकुम्बासी, कमैया, हलिया, हरवाचरवा लगायतया आर्थिक सामाजिक रुपं ल्यूने लानाच्वंगु वर्गयात जग्गा नापं आर्थिक सामाजिक सुरक्षया व्यवस्था जुइगु नीति कायेगु।
- ३.११ सरकारी लाभया पदय् च्वनाः भ्रष्टाचार यानाः अकूत सम्पत्ति मुंकीपित कडा कारवाही यानाः दण्डित यायेगु नीति कायेगु ।
- ३.१२ देया आर्थिक-सामाजिक रुपान्तरण एवं न्यायया नापं देयात याकनं समुन्नत व आर्थिक रुपं समृद्धशाली यायेत छगू मंकाः विकास अवधारणा दयेकेगु ।
- ३.१३ श्रमिकया पेशागत अधिकार सुनिश्चित यासैं उद्योगधन्दा, व्यापार, निर्यात प्रवर्धन आदिया लागिं लगानी अप्वयेकाः रोजगारी व आय आर्जनया अवसरत अप्वयेका यंकेगु नीति ज्वनेगु ।

४. सेना व ल्वाभः व्यवस्थापन

संविधान सभाया निर्वाचनयात शान्तिपूर्ण, निष्पक्ष व भयरहित वातावरणय् यायेत व सेनाया लोकतान्त्रीकरण लिसैं पुनर्संरचना यायेत न्हापा जूगु १२ बुँदे समझदारी, ८ बुँदे सहमति, २५ बुँदे आचारसंहिता, संयुक्त राष्ट्र संघयात छवःगु ५ बुँदे पौ व कार्तिक २२ गते जूगु शीर्ष नेतातय्गु बैठकया निर्णय कथं क्वय् विया कथंया ज्यात यायेगु -

माओवादी सेनाया खँय -

४.१. २०६३ साल साउन २४ गते नेपा: सरकार व ने.क.पा.(माओवादी) पाखें संयुक्त राष्ट्र संघयात छवःगु पतिइ न्हयथनातःगु प्रतिवद्धता कथं माओवादी सेनाया लडाकुत (Combatants) क्वय् बिया कथंया थाय्या अस्थायी शिविरय् (Cantonments) सीमित जुइगु । संयुक्त राष्ट्र संघपाखें उमिगु प्रमाणीकरण व अनुगमन यायेगु ।

मू शिविरत क्वय् बिया कथंया थासय् दइ :

१. कैलाली	२. सुर्खेत	३. रोल्पा	४. नवलपरासी
५. चितवन	६. सिन्धुली	७. इलाम	

मू शिविरया जःखः स्वंगू स्वंगूया ल्याखं सहायक शिविरत दइ ।

- ४.२. माओवादी सेनाया लडाकुत शिविरय् च्वनेधुंकल कि शिविरया सुरक्षाया लागिं माःगु ल्वाभः व गोलीगठ्ठा बाहेक मेगु फुक्क ल्वाभः शिविर दुने हे सुरक्षित भण्डारण यायेगु व छफ्वः ताः ग्वयाः ताःचाः सम्बन्धित पक्षं हे तयेगु । उगु ताः ग्वयेगु प्रक्रियाय् संयुक्त राष्ट्र संघया निगरानीया लागिं वयागु रेकर्ड, साइरन सहितया संयन्त्र (Device) नं दुथ्याकेगु । छुं जुयाः भण्डारण यानातःगु ल्वाभःया जाँच यायेमाल धाःसा संयुक्त राष्ट्र संघं सम्बन्धित पक्षया रोहवरय् याइ । क्यामरा अनुगमन लगायत थ्व सम्बन्धी पूवंगु प्राविधिक विवरण संयुक्त राष्ट्र संघ, ने.क.पा.(माओवादी) व नेपाः सरकारया सहमतिं तयार यायेगु ।
- ४.३. माओवादी सेनाया लडाकुत अस्थायी शिविरय् च्वनेधुंकल कि उमिगु नयेत्वनेया नापं माःगु फुक्क व्यवस्था नेपाः सरकारं यायेगु ।
- ४.४. माओवादी सेनाया लडाकुतय् रेखदेख, समायोजन व पुनर्स्थापनाया निंतिं अन्तरिम मन्त्रिपरिषदं विशेष कमिटी दयेकाः ज्या यायेगु ।
- ४.५. माओवादी नेतातय् सुरक्षा व्यवस्था सरकारलिसेया सहमतिं यायेगु ।

नेपाली सेनाया खँय -

- ४.६. संयुक्त राष्ट्र संघयात छवःगु पतिइ धयातःगु प्रतिवद्धता कथं नेपाली सेना व्यारेक दुने सीमित जुइगु । वयागु ल्वाभः सुयां नं पक्ष वा विपक्षय् मछ्यलेगु खँया प्रत्याभूति यायेगु । माओवादी सेनापाखें भण्डारण याःगु ल्वाभःया बराबरी ल्याखय् नेपाली सेनां नं थःगु ल्वाभः सुरक्षित भण्डारण यायेगु व छफ्वः ताः ग्वयाः ताःचा सम्बन्धित पक्षं हे कायेगु । उगु ताः ग्वयेगु प्रक्रियाय् संयुक्त राष्ट्र संघया निगरानीया लागिं वयागु रेकर्ड, साइरन सहितया संयन्त्र (Device) नं दुथ्याकेगु । छुं जुयाः भण्डारण यानातःगु ल्वाभःया जाँच यायेमाल धाःसा संयुक्त राष्ट्र संघं सम्बन्धित पक्षया रोहवरय् याइ । क्यामरा अनुगमन लिसें थ्व सम्बन्धी पूवंगु प्राविधिक विवरण संयुक्त राष्ट्र संघ, नेपाः सरकार व ने.क.पा. (माओवादी) या सहमतिं तयार यायेगु ।
- ४.७. नेपाली सेनाया नियन्त्रण, परिचालन व व्यवस्थापन न्हूगु सैनिक ऐन कथं मन्त्रिपरिषदं यायेगु । अन्तरिम मन्त्रिपरिषदं राजनीतिक सहमति व अन्तरिम व्यवस्थापिकाया सम्बन्धित समिति समेतया सुझाव कयाः नेपाली सेनाया लोकतान्त्रीकरणया विस्तृत कार्ययोजना दयेकेगु व कार्यान्वयन यायेगु । थ्व अन्तर्गत नेपाली सेनायात माक्व ल्याः, लोकतान्त्रिक संरचना, राष्ट्रिय व समावेशी चरित्र दयेका यंकुसें लोकतन्त्र व मानव अधिकारया मूल्यपाखें सेनायात प्रशिक्षित यायेगु लगायतया ज्यात न्ह्याकेगु ।

४.८ नेपाली सेनां याना वयाच्चंगु सीमा सुरक्षा, आरक्ष, निकुञ्ज, बैंक, विमानस्थल, विद्युतगृह, टेलिफोन टावर, केन्द्रीय सचिवालय, विशिष्ट मनुतय् सुरक्षा लिसेंया ज्यायात निरन्तरता बीगु ।

५. युद्धविराम

५.१ सैन्य कारवाही व सशस्त्र परिचालनया अन्त्य :

५.१.१. निगुलिं पक्षं क्वय् बिया कथंया ज्या मयायेगु प्रतिवद्धता प्वंकी :-

- क) प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपं थवंथवय् लक्षित छुं नं कथंया ल्वाभःया छ्यलाबुला वा आक्रमण यायेगु ज्या,
- ख) निगुलिं पक्षया सहमतिं ल्वाभः भण्डारण यानातःगु थासय् ल्वाभः सहित वा रहित रुपय् मेगु पक्षया ल्वाभः खानतलासी वा बरामदी यायेगु ज्या,
- ग) सुं नं मनूयात नोक्सानी याइगु वा मानसिक दवाव लाकीगु ज्या,
- घ) थवंथवय् लक्षित यानाः धराप (एम्बुस) तयेगु ज्या,
- ङ) हत्या व हिंसात्मक कारवाहीत,
- च) अपहरण/पक्राउ/कुनेगु/बेपत्ता यायेगु ज्या,
- छ) सार्वजनिक/निजी/सरकारी वा सैनिक सम्पत्ति नोक्सानी,
- ज) हवाई आक्रमण वा बमबारी,
- झ) बाँया क्वय् बारुद लायेगु ज्या (माइनिङ्ग) व विध्वंसात्मक ज्या (स्याबोटेज),
- ञ) थवंथवय् सैनिक गतिविधिया सुराकी यायेगु ज्या ।

५.१.२ निगुलिं पक्षं थप सैन्य भर्ती याइमखु व ल्वाभः, गोलीगट्टा लिसें विष्फोटक पदार्थ ल्हययेगु वा थवंथः विरुद्ध सैनिक हर्कत याइमखु ।

तर, अन्तर्राष्ट्रिय सीमा व भन्सार विन्दुइ ल्वाभः, विष्फोटक पदार्थ वा उकिया अंश वा कच्चा पदार्थ थेंज्याःगु ज्वलं गैरकानुनी रुपं ल्हययेगु ज्यायात पनेगु सम्बन्धय् अन्तरिम सरकारं सुरक्षा निकाय परिचालन यानाः गस्ती यायेगु, खानतलासी यायेगु वा बरामदी यायेफु ।

५.१.३ सुं नं मनू वा पुचः अवैध ल्वाभः, गोलीगट्टा व विष्फोटक ज्वलंत ज्वनाः वयेवने याइमखु ।

५.१.४ निगुलिं पक्षं युद्धया इलय् छयःगु धरापया लिसें बारुदी सुरुङ्गया रेखाङ्गन, भण्डारण ३० न्हुया दुने थवंथवय् जानकारी बीत व ६० न्हुया दुने निष्कृत्य व निर्मूल यायेत थवंथवय् ग्वाहालि याइ ।

५.१.५ गुगुं नं नागरिक सभा वा राजनैतिक सभा वा सार्वजनिक ज्याभवलय् निगुलिं पक्षया सेना ल्वाभः वा कम्ब्याट वसः पुनाः उपस्थित जुइमखु ।

५.१.६ नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीं जनआन्दोलन व शान्ति सम्भौताया मर्म र भावना कथं लिसें प्रचलित कानून कथं कानून व्यवस्था व शान्ति सुव्यवस्था नापं अपराध अनुसन्धानया ज्या न्ह्याकां तुं च्वनी ।

५.१.७ छगू पक्षया सशस्त्र मनुखं मेगु पक्षया सशस्त्र मनुयात 'शत्रु' धकाः संवोधन यायेत व व्यवहार यायेत समेत पनेगु कथं थःथःगु सशस्त्र निकाय व व्यक्तियात परिपत्र याइ ।

५.१.८ सशस्त्र द्वन्द्वया भवल्य कब्जा यानातःगु, तालं ग्वयातःगु वा छययेके मबियातःगु सरकारी, सार्वजनिक, निजी भवन, बुं नापं मेमेगु सम्पत्तिया लगत दयेकाः तत्काल लित बीत निगुलिं पक्षं सहमति व्यक्त याइ ।

५.२ स्थिति सामान्यीकरणया उपायत :

- ५.२.१ इच्छा मदयेक लिसें प्रचलित कानून अःखः नगद वा जिन्सी संकलन व कर असूली याये दइमखु ।
- ५.२.२ थःगु कब्जाय् दुपिं मनूतय्गु बारे जानकारी सार्वजनिक यानाः १५ न्ह्या दुने फुकसित त्वःतेत निगुलिं पक्षं मञ्जुर याइ ।
- ५.२.३ निगुलिं पक्षपाखें बेपत्ता यानातःपिं मनूतय्गु व युद्धया इलय् सीपिनिगु वास्तविक नां, थर व छँया ठेगाना सम्भौता जूगु मितिं ६० न्ह्या दुने सुचंत सार्वजनिक यानाः परिवारजनयात नं जानकारी बीत मञ्जुर याइ ।
- ५.२.४ निगुलिं पक्ष सशस्त्र द्वन्द्वपाखें ब्वलंगु विषम परिस्थितियात सामान्यीकरण यासें समाज्य शान्ति कायम यायेत व युद्धपाखें पीडित व विस्थापित जूपिं मनूतय् राहत व पुनर्स्थापन यायेत राष्ट्रिय शान्ति तथा पुनर्स्थापन आयोग नीस्वनेत व थ्व मार्फत् थुगु सम्बन्धी ज्या न्ह्याकेत सहमत दु ।
- ५.२.५ निगुलिं पक्ष सशस्त्र द्वन्द्वया भवल्य मानव अधिकारया गम्भीर उल्लंघन याःपिं व मानवता विरुद्धया अपराधय् ल्हाः दुपिनि बारे सत्य अन्वेषण यायेत व समाज्य मेलमिलापया वातावरण दयेकाः थवंथवय्या सहमतिपाखें उच्चस्तरीय सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग नीस्वनेत सहमत दु ।
- ५.२.६ निगुलिं पक्षं नेपाली समाज्य लोकतन्त्र, शान्ति व अग्रगामी हिउपाः हयेगु प्रतिबद्धता साथ देशय् विद्यमान फुक्क कथंया युद्ध, आक्रमण, प्रत्याक्रमण, हिंसा व प्रतिहिंसा परित्याग यायेगु प्रतिज्ञा याइ । शान्तिया पलिस्था व शान्ति सुरक्षाया व्यवस्थाय् निगुलिं पक्ष थवंथवय् ग्वाहालि यायेगु खँय् सहमत जूगु दु ।
- ५.२.७ निगुलिं पक्षं थीथी मनूतय् राजनीतिक कारणं बियातःगु द्वपं, दावी, उजुरी व विचाराधीन जुयाच्चंगु मुद्दामामिला लित कायेत व कुनातःपिं बन्दीतय्गु स्थिति तुरुन्त हे सार्वजनिक यानाः त्वःतेगु ग्यारेन्टी याइ ।
- ५.२.८ निगुलिं पक्षं सशस्त्र द्वन्द्वया भवल्य विस्थापित जूपिं मनूतय् राजनीतिक पूर्वाग्रह मतसे स्वेच्छां थःथःगु पैतृक वा पुलांगु बसोबासया थासय् लिहां वने बीत, युद्धं यानाः नष्ट जूगु पूर्वाधारत पुनर्निर्माण यायेत व विस्थापित जूपिं मनूतय् ससम्मान पुनर्स्थापना लिसें सामाजीकरण यायेत प्रतिबद्धता प्वंकी ।
- ५.२.९ थ्व सन्दर्भय् ब्वलनीगु समस्यात थवंथवय् सहमतिया लिधंसाय् ज्यंकेत व थवंथवय्या स्वापू सामान्यीकरण लिसें मेलमिलाप यायेत त्वःगु वातावरण दयेकेगु ज्याय् फुक्कं राजनीतिक दल, नागरिक समाज व स्थानीय संघ संस्था समेतया ग्वाहालिइ व्यक्तिगत व मंकाः रुपय् उत्तरदायित्व कयाः कार्यान्वयन यायेत याकेत निगुलिं पक्ष सहमत दु ।
- ५.२.१० निगुलिं पक्ष परिवारया सुं दुजः थवंथवय् सम्बद्ध जूगु लिधंसाय् परिवारया मेपिं दुजःतय्त छुं नं कथं विभेद मयायेत व छुं नं कथं दवाव मबीत प्रतिबद्धता जाहेर याइ ।
- ५.२.११ नेपाः सरकार व सार्वजनिक निकायया कर्मचारीतय्त देया गुगुं नं लागाय् स्वतन्त्र रुपं वये-वने यायेत, थःगु कर्तव्य पालन यायेत व थःगु कार्यसम्पादनया भवल्य उमित छुं नं कथंया वाधा अवरोध पिमकायेत व अज्याःगु अवरोध पिहां वयेके मबीकेत नापं उमिगु ज्याय् ग्वाहालि यायेत निगुलिं पक्ष सहमत दु ।

५.२.१२ संयुक्त राष्ट्र संघ, अन्तर्राष्ट्रिय दातृ समुदाय नापं नेपालय् च्वंगु कुटनैतिक नियोग, राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, प्रेस, मानव अधिकारवादीत, निर्वाचन पर्यवेक्षक व विदेशी पर्यटकतयूत नेपा: राज्य दुने कानून बमोजिम याउँक वये-वने याके बीकेगु खँय् निगुलिं पक्ष सहमत दु ।

५.२.१३ निगुलिं पक्ष प्रचार-प्रसारया ज्याभवःत शिष्ट व मर्यादित ढङ्गं यायेत प्रतिबद्ध दु ।

६. युद्ध क्वचाल

६.१ २०६३ कार्तिक २२ गते न्हयगू राजनीतिक दल व नेकपा (माओवादी) दथुइ जूगु ऐतिहासिक सहमतिया लिधंसाय् सरकार माओवादी दथुइ चालु युद्धविरामयात स्थायी रुप बिसें २०५२ सालनिसें न्ह्याना वयाच्वंगु सशस्त्र युद्ध क्वचाःगु घोषणा यानाच्वना ।

६.२ न्हयगू दल व नेकपा (माओवादी) या शीर्ष नेतातयूगु २०६३ साल कार्तिक २२ गतेया मुँज्यापाखें जूगु निर्णयत दीर्घकालीन शान्तिया लागि मू नीतिगत लिधंसा जुइ ।

६.३ नेपाली सेना ब्यारेकय् व माओवादी सेनाया लडाकुत अस्थायी शिविरय् वयेधुंकाः सहमति, सम्भौता व कानूनया अःखः ल्वाभः तयेगु, प्रदर्शन, ख्याच्वः व छुं नं कथंया हिंसा व ल्वाभःया छ्यलाबुला कानूनतः दण्डनीय जुइ ।

६.४ निगुलिं पक्षया सेनां गुगुं नं पक्ष वा विपक्षय् प्रचार प्रसार यायेगु व पक्ष विपक्षय् जुइ दइमखु । तर उमित मताधिकारं धाःसा बच्चित याइमखु ।

७. मानव अधिकार, मौलिक अधिकार व मानवीय कानूनया परिपालना

मानव अधिकारया विश्वव्यापी घोषणापत्र, १९४८ नापं अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून व मानव अधिकार सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त व मान्यतातप्रति प्रतिबद्ध जुसें निगुलिं पक्षं क्वय् बिया कथंया विषयय् थःपिनि सहमति क्यनी :

७.१ मानव अधिकार :

७.१.१ निगुलिं पक्षं मानव अधिकारप्रतिया सम्मान व संरक्षण नापं अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनप्रतिया प्रतिबद्धता पुनःपुष्टि याइ व सुं नं व्यक्तियात वर्ण, लिङ्ग, भाषा, धर्म, उमेर, जात जाति, राष्ट्रिय वा सामाजिक उत्पत्ति, सम्पत्ति, अपाङ्गता, जन्म व मेगु हैसियत, विचार वा आस्थाया लिधंसाय् भेदभाव जुइमज्यू धइगु खँयात स्वीकार याइ ।

७.१.२ निगुलिं पक्ष नेपाःमि जनताया नागरिक, राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक व साँस्कृतिक अधिकारया उपभोग यायेगु वातावरण दयेकेत सहमत दु व भविष्यय् छुं नं अवस्थाय् अज्याःगु अधिकार हनन मजुइगु वातावरण दयेकेत प्रतिबद्ध दु ।

७.१.३ निगुलिं पक्षं सम्भौता पतिइ न्हयथनातःगु अधिकारया उपभोगय् पंगः थनीपिं जिम्मेवार मनूतयूत कानून कथं निष्पक्ष छानवीन व कारवाही जुइ धकाः प्रतिबद्धता प्वंकी व दण्डहिनतायात हःपाः मवीगु सुनिश्चितता प्रदान याइ । थुकिया नापं द्वन्द्व व यातना पीडित लिसें बेपत्ता यानातःपिनि छँजःपिसं राहत प्राप्त यायेगु अधिकारयात समेत सुनिश्चित याइ ।

७.१.४ निगुलिं पक्षं सर्वसाधारणयात यातना बीगु, अपहरण यायेगु, जबरजस्ती छुं नं ज्या याकेगु ज्या याइमखु व अज्याःगु ज्यायात पनेगु लागिं माःगु कारवाही समेत न्ह्याकी ।

७.१.५ निगुलिं पक्षं धर्म निरपेक्षताया मूल्य मान्यताया लिधंसाय् छुं नं सामाजिक, साँस्कृतिक, धार्मिक संवेदनशीलता, धार्मिक स्थल व व्यक्तिया धार्मिक आस्थायात सम्मान याइ ।

७.२ म्वाये दइगु अधिकार :

७.२.१. निगुलिं पक्षं व्यक्तिया म्वाये दइगु आधारभूत अधिकारया सम्मान व संरक्षण याइ । सुयातं नं थ्व आधारभूत अधिकारपाखें बञ्चित याइमखु व लिसें मृत्युदण्ड वीगु याना: छुं नं कानून दयेकी मखु ।

७.३ वैयक्तिक मर्यादा, स्वतन्त्रता व वये-वने याये दइगु अधिकार :

७.३.१. निगुलिं पक्षं वैयक्तिक मर्यादाया अधिकारया सम्मान व रक्षा याइ । थ्व भवलय् कानून कथं स्वतन्त्रताया उपभोग यायेगुपाखें बञ्चित जुयाच्चपिं व्यक्ति लगायत सुं नं यातना वा अन्य क्रुर, अमानवीय वा अपमानजनक व्यवहार वा सजायया पात्र जुइमखु । कानूनतः नागरिकया गोपनीयताया अधिकारयात सम्मान याइ ।

७.३.२. निगुलिं पक्षं व्यक्तिया स्वतन्त्रता व सुरक्षाया अधिकारया पूर्ण सम्मान यासैं सुयातं नं स्वेच्छाचारी वा गैरकानुनी रुपं कुनेगु, अपहरण यायेगु वा ज्वना तये दइमखु । निगुलिं पक्ष बेपत्ता यानातःपिं व कब्जाय् कयातःपिं प्रत्येक व्यक्तिया अवस्था सार्वजनिक यायेत व उमि छँजःपिं, कानुनी सल्लाहकार व मेपिं आधिकारिक मनूतय्त थ्व सम्बन्धी जानकारी वीत सहमत दु ।

७.३.३ निगुलिं पक्षं प्रत्येक नागरिकया स्वतन्त्रतापूर्वक वये-वने याये दइगु अधिकार नापं थः च्वनेगु थाय् कानुनी मर्यादाय् च्वनाः ल्यये दइगु स्वतन्त्रतायात सम्मान व संरक्षण यासैं द्वन्द्वं विस्थापित जूपिं मनूत व वया छँजःपिं थःगु मूल बासस्थानय् लिहां वने दइगु वा उमिसं चाहे जू कथं मेगु छुं नं थासय् बसोबास याये दइगु अधिकारया सम्मान यायेगु प्रतिवद्धता प्वंकी ।

७.४ नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार :

७.४.१ निगुलिं पक्ष प्रत्येक व्यक्तिया विचार, अभिव्यक्ति, संघसंस्था चायेकेगु व शान्तिपूर्वक मुनेगु स्वतन्त्रता लिसैं शोषण विरुद्धया हकया सम्मान व संरक्षण यायेत प्रतिवद्ध दु ।

७.४.२ निगुलिं पक्ष प्रत्येक नागरिकयात प्रत्यक्ष वा थम्हं इच्छा यानाम्ह प्रतिनिधि मार्फत् सार्वजनिक सरोकारया विषयय् ब्वति कायेगु, मतदान यायेगु, निर्वाचित जुइगु व सार्वजनिक सेवाय् प्रवेशया समानताया अधिकारया सम्मान याइ ।

७.४.३ निगुलिं पक्ष व्यक्तिया सुसूचित जुइगु अधिकारया सम्मान यायेत प्रतिवद्ध दु ।

७.५ आर्थिक-सामाजिक अधिकार :

७.५.१ व्यक्तिं स्वतन्त्र रुपं ल्यःगु वा स्वीकार याःगु रोजगारी यानाः जीवन यापन यायेगु अधिकारया सम्मान व संरक्षण यायेत निगुलिं पक्ष प्रतिवद्ध दु ।

७.५.२. निगुलिं पक्ष सकल जनताया खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी हकया सम्मान व प्रत्याभूति यायेत प्रतिवद्ध दु । खाद्यवस्तु, खाद्य उत्पादन, खाद्यान्नया प्रयोग, खाद्यान्न ल्हययेगु व इनेगु ज्याय् छुं नं कथंया हस्तक्षेप मजुइगु सुनिश्चितता याइ ।

७.५.३ निगुलिं पक्ष नागरिकया स्वास्थ्यसम्बन्धी हकया सम्मान व संरक्षण जुइमाः धइगु खँयात आत्मसात याइ । निगुलिं पक्षं वासः आपूर्ति, ग्वाहालि नापं स्वास्थ्यसम्बन्धी अभियानय् पंगः थनीमखु व द्वन्द्वया कारणं घाःपाः जूपिंत वासः यायेगु व पुर्नस्थापनाया ज्या न्हयाकेगु प्रतिवद्धता प्वंकी ।

७.५.४ निगुलिं पक्ष सकसितं शिक्षासम्बन्धी अधिकारया प्रत्याभूति व सम्मान यायेमाः धइगु खँयात आत्मसात यासैं शिक्षण संस्थाय् पाय्छिगु शैक्षिक वातावरण दयेकेत प्रतिवद्ध दु ।

निगुलिं पक्ष शिक्षासम्बन्धी हकया उल्लंघन मजुइगु खँ सुनिश्चित यायेत सहमत दु । शिक्षण संस्थायात कब्जाय् कायेगु व छ्यलेगु लिसें शिक्षक विद्यार्थीतय्त बेपत्ता यायेगु वा कब्जा वा अपहरण यायेगु ज्या तुरुन्त दिकेत व विद्यालय नापं अस्पतालयात लिच्चः लाइ कथं सैन्य व्यारेक मतयेत नं सहमति व्यक्त याइ ।

- ७.५.५. कानून कथं बाहेक सुयां नं व्यक्तिगत सम्पत्ति जफत वा कब्जा याइमखु धइगु खँय् निगुलिं पक्षं सहमति व्यक्त याइ ।
- ७.५.६. निगुलिं पक्ष देशय् औद्योगिक वातावरणयात मस्यंकुसे उत्पादनया ज्यायात न्ह्याकां तुं तयेत, औद्योगिक प्रतिष्ठानय् सामूहिक सौदाबाजीया हक व सामाजिक सुरक्षाया सम्मान यायेत, औद्योगिक प्रतिष्ठान व श्रमिक दथुइ छुं समस्या ब्वलंसा उमित शान्तिपूर्ण रुपं समस्याया समाधान यायेत प्रेरित यायेमाःगु खँय् विश्वास याइ व अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनं क्वःछिनातःगु ज्या सम्बन्धी अधिकारया सम्मान याइ ।

७.६. मिसा व मस्तय् अधिकार :

- ७.६.१. निगुलिं पक्ष मिसा व मस्तय् अधिकारया विशेष संरक्षण यायेत, छुं नं कथंया यौनजन्य शोषण व दुर्व्यवहार लगायत मिसा व मस्तय् विरुद्ध जुइगु बालश्रम नापं फुक्क कथंया हिंसात्मक ज्याखँयात तुरुन्त दिकेत व भिंच्यादँ वा व स्वयां क्वय्या मस्तय्त छुं नं कथंया सैन्यबलय् दुथ्याकेगु वा छ्यलेगु ज्या मयायेत पूर्ण रुपं सहमत दु । थुकथं लिच्चः लानाच्चपिं मस्तय्त तुरुन्त उद्धार याइसा उमिगु पुनर्स्थापनया लागिं माःथाय् माःकथंया ग्वाहालि बी ।

७.७. वैयक्तिक स्वतन्त्रताया अधिकार :

- ७.७.१. निगुलिं पक्ष आस्था व विचारया स्वतन्त्रता, वाक् तथा प्रकाशन स्वतन्त्रता, शान्तिपूर्वक व ल्वाभः मज्जसे मुने दइगु स्वतन्त्रता, वये-वनेया स्वतन्त्रता, थः यःगु पेशा व्यवसाय यायेगु, सम्पत्ति मुनेगु व भोगचलन यायेगु स्वतन्त्रता, शान्तिपूर्ण राजनीतिक कृत्याकलापय् ब्वति कायेगु स्वतन्त्रता, कानूनया मिखाय् सकलें उथें खनीगु व सहिष्णुतापूर्ण न्याय व्यवस्था सञ्चालन यायेत याकेत सहमत दु ।

८. मतभेद निरुपण तथा कार्यान्वयन संयन्त्र :

- ८.१. निगुलिं पक्ष न्हापा जूगु त्रुटित भविष्यय् लिसा मकायेगु व छसिकथं भिंका यंकेगु यानाः वैयक्तिक व मंकाः रुपं उत्तरदायी जुइगु सहमति याइ ।
- ८.२. राष्ट्रिय शान्ति तथा पुनर्स्थापन आयोगं शान्ति अभियानयात ताःलाकेत माःकथंया संयन्त्रत निर्माण याये फइ । आयोगया गठन व कार्यविधि अन्तरिम मन्त्रिपरिषदं क्वःछिनातः कथंया जुइ ।
- ८.३. निगुलिं पक्ष वर्तमान व भविष्यय् जुइ फइगु फुक्क कथंया पारस्परिक मतभेद वा समस्यायात थवंथवय् खँल्हाबल्हा यानाः, समझदारी, सहमति व वार्ताया माध्यमं समाधान यायेत प्रतिबद्ध दु ।
- ८.४. थ्व सम्झौता, अन्तरिम संविधान लिसें न्हय्गू दल एवं नेपाः सरकार व नेकपा (माओवादी) दथुइ जूगु फुक्कं निर्णय, सहमति व समझदारीत कार्यान्वयन यायेत अन्तरिम मन्त्रिपरिषदं राष्ट्रिय शान्ति तथा पुनर्स्थापन आयोग, सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोग, राज्यया पुनर्संरचना सम्बन्धी उच्चस्तरीय सुझाव आयोग लगायत माःकथंया मेमेगु संयन्त्रत नीस्वनेगु व उमिगु कार्यविधि क्वःछी फइगु खँय् निगुलिं पक्षं प्रतिबद्धता प्वंकी ।

९. कार्यान्वयन व अनुगमन :

थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातःगु सहमतिया कार्यान्वयन व उकिया अनुगमनया लागिं क्वय् बिया कथंया व्यवस्था यायेत निगुलिं पक्ष सहमत जूगु दु -

- ९.१ निगुलिं पक्ष संयुक्त राष्ट्र संघीय मानव अधिकार उच्चायुक्तया नेपाः स्थित ज्याकूपाखें थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातःगु मानव अधिकार सम्बन्धी प्रावधानतय् अनुगमनया ज्यायात न्ह्याकां तुं तयेत सहमत दु ।
- ९.२ निगुलिं पक्ष संयुक्त राष्ट्र संघया नेपाः स्थित मिशनपाखें न्हापा छवयातःगु न्यागू बुँदया पौ व थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातः कथं सैन्य व ल्वाभः व्यवस्थापनया अनुगमन याकेत सहमत दु व उगु ज्याय् ग्वाहालि यायेगु प्रतिबद्धता व्यक्त याइ ।
- ९.३ निगुलिं पक्ष संयुक्त राष्ट्र संघपाखें संविधानसभाया निर्वाचनया पर्यवेक्षण याकेत सहमत दु ।
- ९.४ राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगं कानून कथं निर्वाह यायेमाःगु दायित्वया नापं थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातःगु मानव अधिकार अनुगमन सम्बन्धी ज्यात नं सम्पादन याइ । आयोगं थःगु कार्य सम्पादन यायेगु भवल्य् मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थालिसे माःगु समन्वय यानाः ग्वाहालि कायेफु ।
- ९.५ च्वय् न्ह्यथनातःगु फुक्क निकायं ब्यूगु प्रतिवेदनत लःल्हाना कायेत, इनाप यानाहःगु सुचंत उपलब्ध यायेत व उमिसं ब्यूगु सुभाब व सिफारिसया कार्यान्वयन सहमति व सहलहया लिधंसाय् यायेत निगुलिं पक्ष सहमत दु ।

१०. छ्याय्फ्वाय् :

- १०.१ कार्तिक २२ गतेया निर्णयया मर्म व शान्ति सम्भौताया भावना कथं सरकार वा राज्य संयन्त्रया छुं नं खल्य् समानान्तर वा मेगु छुं नं स्वरुपया संयन्त्र संचालन मयायेत निगुलिं पक्ष सहमत दु ।
- १०.२ निगुलिं पक्ष थन न्ह्यब्वयागु सम्भौता कार्यान्वयन यायेया लागिं आवश्यक जुइगु मेमेगु पूरक सहमतिइ हस्ताक्षर यायेत मञ्जुर दु ।
- १०.३ निगुलिं पक्षया सहमतिपाखें थुगु सम्भौताय् गुगुं नं इलय् संशोधन यायेफु । संशोधन यायेमाःसा उकिया लिखित सुचं मेगु पक्षयात प्रदान यायेत निगुलिं पक्ष सहमत दु । उकथं सुचं प्राप्त जुइधुंकाः निगुलिं पक्षया सहमतिपाखें संशोधन यायेफु । अज्याःगु संशोधनं याइगु व्यवस्था मान्यता प्राप्त न्यूनतम अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार, मानवीय कानूनया मापदण्ड व शान्ति स्थापनाया मूल मर्म स्वयां क्वय् धाःसा जुइमखु ।
- १०.४ थ्व सम्भौताया गुगुं नं व्याख्याय् छुं कथंया विवाद ब्वलन धाःसा थ्व सम्भौताया न्ह्यखँ व अनुसूचीइ दुथ्याकातःगु दस्तावेजतय् लिधंसाय् निगुलिं पक्ष दुथ्याःगु मंकाः संयन्त्रं व्याख्या याइ व थ्व व्याख्या अन्तिम जुइ ।
- १०.५ अन्तरिम व्यवस्थापिका - संसद नीस्वनेधुंकाः थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातःगु 'निगू पक्ष' या अवधारणा व स्थिति स्वतः समाप्त जुइ । वयां लिपा थ्व सम्भौताय् न्ह्यथनातःगु सम्पूर्ण अभिभारा कार्यान्वयन यायेगु याकेगु दायित्व अन्तरिम मन्त्रपरिषदं व्यवस्था याः कथं जुइ । सम्भौताया पालना व कार्यान्वयनय् ग्वाहालि यायेगु फुक्कं राजनीतिक दलतय्गु कर्तव्य व जिम्मेवारी जुइ ।

- १०.६ मुक्तं दे संविधान सभाया निर्वाचनया मू अभियानय् केन्द्रित जुयाच्चंगु इलय् थःगु समस्या व मागतयूत खँल्हाबल्हा व सहलहया माध्यमं ज्यंकेत व संविधान सभाया निर्वाचन लिसें शान्ति सुरक्षाया स्थितियात ग्वाहालि यायेत सकसितं दुनुगलनिसें इनाप याना ।
- १०.७ सशस्त्र द्वन्द्वया अन्त्य यासें संविधान सभाया निर्वाचनपाखें न्हूगु लोकतान्त्रिक नेपाःया निर्माण व थातं शान्ति स्थापनाया थ्व ऐतिहासिक अभियानय् सक्रिय सहभागिता क्यनाः सफल यायेत नागरिक समाज, पेशागत समुदाय, जनवर्गीय सङ्गठनत, पत्रकार ख्यः, बुद्धिजीवीपिं व आम नेपाःमि जनसमुदाययात दुनुगलनिसें अपील यानाच्चना ।
- १०.८ पूर्ण लोकतन्त्र व थातं शान्ति स्थापनाया थ्व अभियानय् नेपाःयात ग्वाहालि यायेत सकलें मित्र राष्ट्र व संयुक्त राष्ट्र सङ्घ लगायत अन्तर्राष्ट्रिय समुदाययात दुनुगलनिसें आग्रह याना ।

दे व जनताया भविष्यप्रतिया जिम्मेवारी बोध यासें व थ्व विस्तृत शान्ति सम्झौता प्रति पूर्ण प्रतिबद्ध जुसें जिपिं - नेपाः सरकार व नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) पाखें ल्हाःचिं तयाः थ्व विस्तृत शान्ति सम्झौता सार्वजनिक यानाच्चना ।

प्रचण्ड
अध्यक्ष
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)

गिरिजा प्रसाद कोइराला
प्रधानमन्त्री
नेपाः सरकार

ल्हाःचिं तःगु तिथि :-२०६३/८/५